

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Summæ Card. Toleti

Minucius, Genesisius

Sammieli, 1613

De sexto præcepto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41701

iacere conuicia in inferiore perinde ac in seruum. * Quatto. In teriores motus animi deliberati vt mortem velle alicui. Denique eodem præcepto prohibentur quæcunque his duobus carminibus continentur.

Iussio, consilium, consensus,
palpo, recursus.

Participans, mutus, non ob-
stans, non manifestans.

DE SEXTO Præcepto.

Non Mœchaberis. Cap. 10.

MOEchari, & fornicari
apud Theologos, &
Iuristas pro quolibet
actu illicito venereo

vsurpari solent. Fornicatio autem est *humanus concubitus illicitus, cuius septem sunt species: simplex fornicatio, stuprum, adulterium, incestus, raptus, sacrilegium, & peccatum contra naturam. Simplex fornicatio proprie est concubitus soluti cum soluta, & quæ iam amisit virginitatem, est peccatum mortale, quia est contra præceptum naturale, & diuinum: excusatur tamen in duobus casibus, in amantibus, & ebriis, ut in Loth. Gen. cap. 19. vel cum patiens ad actum cogitur, ut fœmina. Ad hoc peccatum reducitur concubitus soluti cum soluta, & est eo periculosius peccatum, quod cum perseverantia peccatur, seu continuo proposito saltè virtuali, peccandi: quare tales non sunt absolventi, etiam in articulo mortis, nisi concubinas expellant, aut certè eius firmum propositum habeant: & post trinam admonitionem, si non resipiscant, sunt ex

communicandi. Concil. Trid. Sess.
24. cap. 8.

De Stupro, & Adulterio.

Cap. II.

S Tuprum est virginis fœminæ
defforatio, & est grauius pec-
catum simplici fornicatione.
Obligat ad restitutionem, cum vir
coegit virginem, vel importunis
precibus induxit in peccatum, aut
falsis deceptis verbis, & tunc tene-
tur illam ducere, si promisit, &
sit æqualis conditionis, alias tene-
tur dotare, sicut & si sit conjuga-
tus, vel clericus. Quando autem
virgo decepta non est, sed sponte
consensit, nulla restitutio illi fa-
cienda est, ex iustitia. ex charita-
te tamen expedit illi aliquid da-
re. Adulterium est illicitus cum
coniugata concubitus, & est gra-
uius peccatum stupro, quia ex eo

minus sequitur legitimorum filio-
 rum damnum. Adultera habens
 adulterii filios, si habeat bona
 propria, quibus possit damnum
 legitimis cōpensare ad id tenetur,
 tenetur etiam reuelare, si speret se
 aliquid profuturā ad damnum fi-
 liorum legitimorum vitandum, &
 nullum subsit periculus iacturæ
 famę, aut vitæ, sin secus non tene-
 tur, vt Caiet. cum Scoto, & Com-
 muni affirmat, sed Adrianus, &
 Sotus dicunt, quod si solam infam-
 miam timet, debet reuelare, præ-
 cipue cum hereditas est magna,
 v. g. regnum, vel imperiū. Adulter
 ad eandē restitutionē tenetur, sed
 nō ad reuelandum. Maritus tamē
 & adulterii filius nō tenentur cre-
 dere matri adulteræ, prodenti suū
 crimen, sed si hoc filius credat, re-
 stituere debet, & hæreditatem re-
 linquere. Adulter perdit ius petendi
 debitum, sed rogatus reddere po-
 test: Adultera potest petere, sed vi-

non tenetur ei reddere ex iustitia.

De Incestu, Raptu, & Sacrilegio. Cap. 12.

Incestus est copula cum consanguinea, vel affine intra quartum gradum, & est peccatum præcedentibus grauius, & quo est maior coniunctio, eo est noxa grauior. Impedit matrimonium contrahendū sub pœna peccati mortalis sine dispensatione Episcopi si sit cum affine, hoc est cū consanguineo vxoris vel eius cum qua fornicatus est. sed cōtractum non dirimit, quod tamē impedimentum probabilius est non contrahi ex incestu cum sua consanguinea: quibus accedit quod incestuosus cum consanguinea vxoris non possit petere debitum ante dispensationem ab Episcopo, possit tamen reddere. Raptus

quantum ad luxuriæ actum non distinguitur ab aliis, sed addit rapinam rapinæ, quod est peccatum grauissimum, & raptor tenetur restituere raptam. Raptores habentur infames, & excommunicantur à Concil. Trid. Sess. 24. cap. 6. sicut & omnes auxilium, consilium, aut fauorem, ad hoc præstantes, deinde qui rapit alteram sponsam non potest matrimonium contrahere sine peccato, si tamen contrahat, matrimonium est validum. Sacrilegiū est concubitus cum persona Deo dicata, per votū castitatis, vel inter cōiugatos si in loco sacro fiat, citra finem vitandi peccatum incontinentiæ.

De peccato contra naturam, & aliis ueneris actibus. Cap.

13. & 14.

Huius

Huius peccati species sunt quatuor. Mollities, Inordinatus concubitus viri & vxoris, Sodomia, & Bestialitas. Mollities est voluntaria feminis emissio absque copula, quæ dici solet voluntaria pollutio, & est triplex. Quædam in somnis, quædam invigilia absque consensu, quædam in vigilia cum consensu. Prima quæ in somnis fit, vel dum homo ex somno iam incipit vigilare, si non habet se cohibendi plenam potestatem, non est mortale, si causa mortalis non præcessit, qualis esset si ante somnū desiderasset habere pollutionem delectationis causa: nam si desideret tantū ob sanitatē: vel ad vitandas tentationes, non est peccatum, modo tale desiderium huiusmodi non sit ut reuera sit inductiuū pollutionis, quale esset si esset valde intensum ac practicum potius quā speculatiuū, pollutio vero peruigil quæ sine hominis con-

R

sensu accidit, remota causa, & delectatione, à mortali est etiam immunis, sed non ita pollutio voluntaria, seu cuius quis causam dat voluntariè, & cum pleno consensu, siue immediate se polluen-do, siue remotè, vt si vescatur rebus calidis, - vel certo aliquo situ decubat vt sequatur pollutio, vel non absteineat à rebus, ex quibus scit solere sibi euenire, quando res illè huiusmodi sunt, vt ab illis propter talem causam teneatur abstinere: non tenetur autem abstinere quando res illæ non sunt ex se malæ, vel si ab illis abstineret inde reciperet aliquod nocuum-mentum, vel non consequeretur aliquod bonum, eademque est ratio quando homo consentit in pollutionem iam factam propter delectationem si libere consentiat, nã etiam tum peccat, quando autem quis se polluit, si simul desiderio & imaginatione adhaereat

alicui personæ, simul admittit aliud peccatum eiusdem generis, quod illud esset si vere frueretur tali persona. Ita vero pollutio hæc est peccatum ut nunquam possit licite fieri, unde grauissime peccant medici carnalem copulam vel simplicem pollutionem consulentes, & eis obediens a mortali non excusantur. Inordinatus concubitus est, cum femina in copula desuper, aut vir retro (vase tamen naturali non mutato) delectationis gratia accedit, quod est veniale, & si causa debilitatis fiat, vel alterius legitimi impedimenti, nullum erit peccatum, dummodo absit periculum effusionis seminis. Sodomia est peccatum maximū, sed omnium pessimum est Bestialitas. * Hoc eodem præcepto prohibentur desideria rei veneræ, tactus, oscula, amplexus cū lasciuia, seu ob carnalem delectationem,

licet copula non intendatur: delectatio morosa etiam si ex actu qui aliàs licuit consurgat, ut puta ex copula coniugali post actum, quia talis delectatio non est licita, nisi in actu ipso coniugali. Delectatio verò carnalis quæ præcise solum consurgit ex visione formosæ mulieris, vel auditione rerum obscenarum solum est peccatum veniale quandiu abest consensus & delectatio in rem ipsam significatam per verba.

